Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 31 stycznia 1938.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Dział Administracji Szkolnej

Nr 1.

TREŚĆ:

Poz. 1.

Przedr. z Dz. U. R. P. Nr 4 z dn. 24 stycznia 1938 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

z dnia 24 grudnia 1937 r.

o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych.

Na podstawie art. 1 ust. 3 i art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 258) zarządzam co następuje:

O kwalifikacjach zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych ma duchowny rzymskokatolicki, który posiada:

a) świadectwo ukończenia studiów na wydziale teologii katolickiej w uniwersytetach polskich lub uzyskane najpóźniej w 1930 r. absolutorium wydziału teologicznego w Polsce;

b) bądź świadectwo ukończenia studiów teologicznych w diecezjalnych wyższych seminariach w Polsce;

c) bądź świadectwo ukończenia studiów lub absolutorium uzyskane na wydziałach teologicznych uniwersytetów lub w zakładach teologicznych za granicą — przy zachowaniu przepisów obowiązujących w sprawie nostryfikacji świadectw zagranicznych.

§ 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych ma osoba, która posiada:

a) bądź kwalifikacje zawodowe, określone w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 258),

b) bądź gimnazjalne świadectwo dojrzałości lub przewidziane w art. 52 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) świadectwo kwalifikujące do studiów w szkołach wyższych oraz w obu przypadkach świadectwo pomyślnego ukończenia prowadzonych przez władze duchowne kursów katechetycznych i złożenia z wynikiem pomyślnym egzaminu przed jedną z kurii diecezjalnych.

§ 3. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zezwalać na nauczanie religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych osobom, posiadającym misję kanoniczną, nie mającym kwalifikacji wymienionych w §§ 1 i 2, jednakże nie dłużej niż przez trzy lata.

§ 4. Aby móc udzielać nauki religii rzymskokatolickiej powinna posiadać zarówno osoba duchowna jak i osoba świecka, oprócz kwalifikacji zawodowych, jeszcze misję kanoniczną, udzieloną przez właściwego biskupa.

Obowiązek posiadania osobnej misji kanonicznej nie dotyczy duchowieństwa parafialnego.

O kwalifikacjach zawodowych do ustalenia nauczycieli religii rzymskokatolickiej w publicznych szkołach powszechnych.

§ 5. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii, określone w § 1, są dla duchownych rzymskokatolickich nauczycieli religii zarazem kwalifikacjami zawodowymi, wymaganymi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej.

§ 6. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej posiada świecki nauczyciel religii rzymskokatolickiej, który uzyskał świadectwo zdania egzaminu praktycznego na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych. Program tego egzaminu jak i skład komisji egzaminacyjnej ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. w porozumieniu z właściwą władzą duchowną.

§ 7. Do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych może przystąpić obowiązany do jego złożenia nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej, który wykaże się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracą nauczycielską w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo, odbytą w publicznej szkole powszechnej po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza przez niego oznaczona może uznać pracę w szkole innej niż publiczna szkoła powszechna, przy zachowaniu jednak warunków pracy, podanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 8. Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych winien być zorganizowany w miarę możności w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony.

Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszech-

nych można zdawać dwa razy. W wyjątkowych przypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić poszczególnym nauczycielom na zdawanie tego egzaminu po raz trzeci.

§ 9. Jeżeli nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej nie zda praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych przed upływem pięciu lat pracy nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, winien być z nim rozwiązany stosunek służbowy.

Władza szkolna II instancji może w szczególnych przypadkach odroczyć ostateczny termin praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, jednak nie dłużej niż na rok.

§ 10. Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powsz. traci ważność, o ile osoba, która zdała ten egzamin, nie pracuje przez 10 lat z rzędu w szkołach lub w administracji szkolnej.

Przepis ten nie ma zastosowania do tych nauczycieli, którym Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przywróci prawa nauczycieli stałych na mocy przepisów o stosunkach służbowych nauczycieli.

§ 11. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zwalniać nauczycieli religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, od obowiązku złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powsz., o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną przez władze szkolne — po wysłuchaniu opinii właściwej władzy duchownej.

O kwalifikacjach dodatkowych.

§ 12. Nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej i do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, oraz nauczyciel religii rzymskokatolickiej prywatnej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, może uzyskać kwalifikacje dodatkowe przez ukończenie państwowego wyższego kursu nauczycielskiego lub zakładu o poziomie, uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co najmniej za równorzędny, lub też przez zdanie równowartościowego egzaminu na podstawie przepisów określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przepisy przejściowe.

§ 13. Osoby posiadające kwalifikacje do nauczania religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, przepisane dla nauczycieli religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych w myśl przepisów obowiązujących w którejkolwiek części Rzeczypospolitej do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a które przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia były czynne w charakterze nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych co najmniej przez 3 lata, posiadają tym samym kwalifikacje do nauczania religii w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

§ 14. Nauczyciele religii rzymskokatolickiej czynni w publicznych lub prywatnych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a nie odpowiadający warunkom § 13 winni uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przed dniem 30 czerwca 1940 r., w przeciwnym razie należy rozwiązać z nimi stosunek służbowy najdalej z dniem 30 czerwca 1940 r.

§ 15. Osobom, czynnym w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w charakterze nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, a nie posiadającym kwalifikacji, określonych w § 2 a) lub b), o ile wykażą się: 1) dobrymi wynikami nauczania i 2) świadectwem pomyślnego zdania egzaminu katechetycznego przed jedną z kurii biskupich, może Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznać w terminie do dnia 30 czerwca 1940 roku kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 16. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej posiadają ci nauczyciele religii rzymskokatolickiej, czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, którzy do tego dnia:

a) spełnili warunki wymienione w § 5,

b) uzyskali na podstawie obowiązujących przepisów kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej, lub

c) zostali przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwolnieni od obowiązku zdawania wszystkich przepisanych egzaminów i zaliczeni do kategorii nauczycieli wykwalifikowanych.

§ 17. Przy ustalaniu terminu, od którego nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej ma prawo zgłosić się do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, (§ 7), lub terminu, do którego nauczyciel obowiązany jest złożyć ten egzamin (§ 9), uwzględnia

się przy zastosowaniu warunków, określonych rozporządzeniem niniejszym, pracę nauczycielską, odbytą przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego.

Dla nauczycieli religii rzymskokatolickiej, czynnych w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i posiadających odbytą przed tym terminem co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, a obowiązanych w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego do złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych — termin ostateczny zdania tego egzaminu przewidziany w § 9 odracza się do dnia 30 czerwca 1941 roku.

Przepisy końcowe.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze dotyczy nauczycieli religii rzymskokatolickiej: a) osób duchownych zarówno świeckich jak i zakonnych oraz b) osób świeckich.

Przez nauczycieli religii rzymskokatolickiej należy rozumieć w rozporządzeniu niniejszym także i nauczycielki.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym następnego miesiąca po jego ogłoszeniu. *)

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

*) tj. z dniem 25 lutego 1938 r.

2.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

OKÓLNIK Nr 97
z dnia 5 listopada 1937 r. (BP-21093/37)
o uprawnieniach kontraktowych pracowników państwowych i ich żon do korzystania z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi.

W związku z § 2 ust. 1, lit. c) rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 22 grudnia 1933 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych przy przejazdach kolejami państwowymi (Monitor Polski Nr 297, poz. 329) — Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji wyjaśnia co następuje:

1) Uprawnienia kontraktowych pracowników państwowych do korzystania na równi z etatowymi funkcjonariuszami z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi uzależnione są:

a) od trwałości zajmowanego stanowiska (umowa zawarta na czas nieoznaczony), co wyklucza od udziału w ulgach pracowników dniówkowych, albo przyjętych na określony czas, np. rok, pół roku;

b) od pełnienia funkcyj takich samych, jak urzędnicy państwowi, państwowi niżsi funkcjonariusze, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa.

Ulgi nie przysługują osobom, których stosunek umowny nie dotyczy pracy w publiczno-prawnym charakterze urzędnika lub niższego funkcjonariusza, lecz np. agenta, robotnika.

2) Z ulg korzystać mogą, czy to ze względu na zasady podane wyżej, czy też w drodze wyjątku przyjęci na okres nie krótszy niż 9 miesięcy kontraktowi:

a) nauczyciele wszystkich typów szkół państwowych i publicznych szkół powszechnych, w których nauczyciele ci są zajęci jako kontraktowi pracownicy państwowi, zobowiązani na podstawie umowy do udzielania nauki w wymiarze co najmniej 14 godzin lekcyjnych tygodniowo;

b) zastępcy profesorów państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 7 godzin tygodniowo;

c) lektorzy i prowadzący wykłady zlecone (nie wyłączając tych, którzy pełnią obowiązki z ramienia Ministerstwa W. R. i O. P. przy uczelniach zagranicznych), zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 7 godzin tygodniowo;

d) adiunkci, kustosze, konstruktorzy (instruktorzy), prosektorzy, obserwatorzy i asystenci starsi państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 15 godzin tygodniowo;

e) asystenci młodsi (demonstratorzy i elewi) oraz zastępcy asystentów państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 15 godzin tygodniowo i niezależnie od czasu, na jaki są przyjęci.

3) Z ulg korzystać mogą również docenci państwowych szkół akademickich, którzy nie mają powierzonych zastępczych obowiązków profesorskich lub obowiązków pomocniczych sił naukowych i jeżeli nie są urlopowani.

4) Z ulg korzystać mogą również kontraktowi pracownicy państwowi, opłacani z Taksy Admini-

stracyjnej, z Funduszu Opłat Studenckich i z innych funduszów budżetu, jeżeli odpowiadają oni warunkom powołanego na wstępie rozporządzenia Ministra Komunikacji.

5) Żony pracowników uprawnionych do ulg mają również prawo do tych ulg pod warunkiem, że nie są sądownie separowane, chyba że na mężu ciąży obowiązek alimentacji.

6) Osobom, wymienionym w punktach 2), 3), 4) i 5), przysługują legitymacje, wskazane w punkcie 2) lit. a) względnie lit. b) okólnika Nr 26 z dnia 6 marca 1935 r. (BP-3237/35).

Równocześnie uchyla się okólniki: Nr 16 z dnia 10 lutego 1934 r. (BP-3797/34) w sprawie legitymacyj tymczasowych na prawo korzystania z ulg kolejowych, Nr 54 z dnia 24 kwietnia 1934 roku (BP-8742/34) o ulgach kolejowych kontraktowych nauczycieli, profesorów i pomocniczych sił naukowych w szkołach akademickich i ich żon, oraz Nr 76 z dnia 5 czerwca 1934 r. (BP-12100/34) o ulgach kolejowych, przyznanych dla pracowników państwowych i ich żon.

Dyrektor Biura Personalnego:
W. Przybyłowicz.

3.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

OKÓLNIK Nr 100

z dnia 16 listopada 1937 r. (BP-23513/37)

w sprawie druków.

Okólnikiem Nr 3 z dnia 21 stycznia 1936 r. Nr 40-8/2 Pan Prezes Rady Ministrów zatwierdził do użytku służbowego następujące polskie normy urzędowe:

PNU—021—Atramenty i tusze, podział, dostawa i odbiór,
PNU—022—Atrament pisarski,
PNU—023—Atrament hektograficzny,
PNU—024—Tusz kreślarski.
PNU—025—Tusz pieczęciowy,
PNU—026—Ołówki (oprawne w drzewo),
PNU—027—Taśma do maszyn piszących,
PNU—028—Kalka pisarska,

oraz wydawnictwo Komisji Normalizacji Druków i Wydawnictw Państwowych pt. „Materiały pisarskie — wskazówki o wyborze i stosowaniu w biurach urzędów i instytucyj państwowych“.

Podając powyższe do wiadomości i stosowania, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaznacza, iż wspomniane normy i wskazówki są do nabycia w Centrali i oddziałach Polskiej Agencji Telegraficznej.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) W. Przybyłowicz.

4.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

OKÓLNIK Nr 102

z dnia 23 listopada 1937 r. (BP-24923/37)

w sprawie wniosków o ukaranie w przypadkach ukarania funkcjonariuszów państwowych i nauczycieli za niektóre przestępstwa wskazane w przepisach pragmatycznych.

Zdarzają się przypadki, iż w stosunku do urzędników, ukaranych sądownie za przestępstwa, pochodzace z chęci zysku, oraz nauczycieli, ukaranych sądownie za działalność na szkodę Państwa lub za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw obyczajności publicznej, — nie wyciąga się właściwych konsekwencji dyscyplinarnych i ukarani urzędnicy i nauczyciele pozostają nadal w służbie.

Dla ustalenia przeto linii wytycznej postępowania w tego rodzaju przypadkach należy przede wszystkim uzmysłowić sobie, iż ustawy pragmatyczne zawierają następujace przepisy:

a) ustawa o państwowej służbie cywilnej—„Osoby, karane za przestępstwa, pochodzące z chęci zysku, nie mogą być wogóle przyjmowane do służby państwowej“ (art. 8),

b) ustawa o stosunkach służbowych nauczycieli — „Nie mogą być mianowane osoby, karane sądownie za działalność na szkodę Państwa, za przestępstwa, popełnione z checi zysku lub przeciw obyczajności publicznej“ (art. 4).

Wynika z tych przepisów, iż fakt ukarania za wymienione w nich czyny jest okolicznością bezwarunkowo nie pozwalającą na mianowanie ukaranej osoby, i że intencją ich jest niedopuszczenie wogóle do służby publicznej tego rodzaju osób. Leży bowiem w interesie dobra sprawy publicznej, by ci, którzy sprawują funkcje służby publicznej byli ludźmi nieskazitelnymi (por. art. 6 ustawy o państwowej służbie cywilnej i art. 4 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli).

Nic nie przemawia za tym, by intencji tej nie było lub nie należało respektować w przypadku,

gdy ktoś ukarany zostanie za wyżej wskazane przestępstwa po uzyskaniu mianowania a więc już jako funkcjonariusz państwowy lub nauczyciel.

Przeciwnie wynika to niedwuznacznie z przepisów, mówiących o obowiązkach funkcjonariuszów państwowych i nauczycieli, iż interes sprawy publicznej stawia wymóg nieskazitelności jako stały warunek kwalifikacji służbowej pracownika (por. art. 21, 25, 26, 29 u. o. p. sł. cywiln. i art. 20, 21, 25 u. o. st. sł. naucz.).

Jeżeli więc funkcjonariusz państwowy lub nauczyciel zostanie ukarany za wskazane w wymienionych przepisach czyny, — natenczas traci on bezwzględnie kwalifikacje do zajmowania w służbie publicznej jakiegokolwiek stanowiska i powinien być z niej usunięty.

Nie zmienia tu postaci rzeczy okoliczność, iż sąd nie orzekł w danym przypadku utraty praw publicznych (okoliczność ta ma wpływ jedynie na rodzaj postępowania: administracyjne lub dyscyplinarne), lub że sąd zastosował warunkowo zawieszenie wykonania kary, skoro samo ukaranie jako takie jest stwierdzeniem braku nieskazitelności, a nawet wygaśnięcia skazania w rozumieniu art. 64 K. K. powoduje po stronie ukaranego jedynie odzyskanie zdolności „do uzyskania innych praw utraconych“, albo też, że sąd zastosował amnestię, jeżeli ukarany nie zażądał przeprowadzenia postępowania.

Dlatego też we wszystkich przypadkach ukarania za przestępstwa z chęci zysku a co do nauczycieli nadto za przestępstwa przeciw obyczajności publicznej oraz za działalność na szkodę Państwa — należy bezwzględnie dążyć do usunięcia ukaranego wogóle ze służby publicznej, a co do nauczycieli również ze szkolnictwa prywatnego. Rzecznicy dyscyplinarni winni przeto w postępowaniu dyscyplinarnym stawiać bezwarunkowo wnioski o wydalenie ze służby (art. 77 pkt 5 ustawy o p. sł. cyw. i art. 73 pkt 9 ustawy o st. sł. naucz.), a w przypadku nie wymierzenia przez Komisję Dyscyplinarną żądanej kary wnosić niezwłocznie odwołanie do Komisji Dyscyplinarnej II instancji.

Ponieważ użyte w obu wymienionych ustawach pragmatycznych wyrażenia, określające przestępstwa, są ogólne i mogą obejmować różne postacie przestępstw objętych częścią szczególną kodeksu karnego, przeto rzeczą rzeczników dyscyplinarnych jest odpowiednie szczegółowe, oparte na przesłankach, podanych w powyższych wyjaśnieniach, opracowanie i uzasadnienie swych wniosków o ukaranie lub odwołań.

Wskazania powyższe wiążą rzeczników dyscyplinarnych i ich przełożonych.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski.

5.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

OKÓLNIK Nr 103
z dnia 30 listopada 1937 r. (BP-8402/37)
w sprawie obliczania godzin zajęć lekarzy i dentystów szkolnych.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24. I. 34 roku w sprawie wynagrodzenia kontraktowych lekarzy i dentystów szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 7) przewiduje dwojakiego rodzaju godziny zajęć lekarzy i dentystów szkolnych, a mianowicie, godziny przeznaczone na zajęcia, związane z badaniem i leczeniem młodzieży szkolnej, oraz zajęcia lekarzy i dentystów w charakterze wykładowców (godziny nauczania).

Jeśli chodzi o pierwszą kategorię godzin tj. godzin przeznaczonych na badanie i leczenie młodzieży, to godzina tych zajęć rozumie się jako 60-minutowa. Natomiast godziny lekcyjne lekarzy i dentystów winny być liczone zgodnie z planem lekcyj jako 45-minutowe.

O ile sposób obliczania godzin lekarzy i dentystów szkolnych był regulowany inaczej w poszczególnych szkołach, to podany wyżej sposób obliczania tych godzin należy zastosować od dnia 1 stycznia 1938 r.

(—) W. Przybyłowicz.
Dyrektor Biura Personalnego:

6.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr O. P. I. 1/59/1.

OKÓLNIK Nr 4
z dnia 31 grudnia 1937 r.
o Kołach Krajoznawczych i ruchu krajoznawczym młodzieży szkolnej.

W związku z wzmagającym się ruchem krajoznawczym wśród młodzieży szkolnej Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydało dwa okólniki: 1) z dnia 22 października 1935 r. I-Pol.-1251/35, 2) z dnia 8 lipca 1937 r. II-W. 4412/37, które Urząd Wojewódzki Śląski —

Wydział Oświecenia Publicznego podaje w streszczeniu do wiadomości i stosowania wraz z zatwierdzonym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego regulaminem.

Z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego rozwinęła się na terenie szkół praca krajoznawcza młodzieży szkolnej. Wyrazem rozwoju ruchu krajoznawczego wśród młodzieży jest powstanie kilkaset Kół Krajoznawczych, które skupiając pod hasłem idei krajoznawczej kilkanaście tysięcy młodzieży, przyczyniają się do pogłębienia uczuciowego i rozumowego stosunku młodzieży do ziemi ojczystej oraz do rozwijania jej samodzielności w poznawaniu kraju i jego kultury.

Uznając wielką wartość pracy krajoznawczej zarówno młodzieży, jak i opiekującego się nią nauczycielstwa, wchodzącego w skład Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło podany niżej regulamin Kół Krajoznawczych oraz unormowało współpracę i współdziałanie Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z władzami szkolnymi na zasadach następujących:

1) Koła krajoznawcze młodzieży szkolnej są organizacjami szkolnymi i tworzone być mogą tylko za zezwoleniem dyrekcji lub kierownictw szkół.

2) Opiekunowie Kół Krajoznawczych szkolnych, którzy pragną prowadzić pracę w kołach na zasadach zatwierdzonego regulaminu, winni zgłosić swój akces do Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, celem bliższej współpracy.

Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej, jako organ Zarządu Głównego P. T. K. ma za zadanie:

a) organizowanie kół krajoznawczych młodzieży szkolnej, działających na podstawie wewnętrznego regulaminu,
b) rejestrowanie istniejących oraz powstających kół, ich działalności i programów pracy,
c) skupianie działalności kół za pośrednictwem organu, którym jest „Orli Lot“, nadający kierunek ideowy tej pracy,
d) zbieranie materiałów, obrazujących ruch krajoznawczy wśród młodzieży w Polsce,
e) ogłaszanie drukiem materiałów krajoznawczych zebranych przez młodzież,
f) organizacje zbiorowych wycieczek Kół po Polsce,
g) organizowanie obozów krajoznawczych podczas feryj,
h) ogłaszanie konkursów, udzielanie nagród, organizowanie wystaw, dorocznych zjazdów młodzieży i t. p. imprez, mających na celu jak najszerszy rozwój ruchu krajoznawczego wśród młodzieży,
i) utrzymywanie łączności z organizacjami krajoznawczymi młodzieży szkolnej za granicą,
k) utrzymanie ścisłej łączności z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w celu zapewnienia współdziałania i poparcia.

W skład Komisji wchodzą wszyscy opiekunowie kół krajoznawczych młodzieży szkolnej, ponadto w skład Komisji wchodzić mogą osoby, ruchem krajoznawczym młodzieży szczególnie zainteresowane, których listę ustala Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Komisja działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Zarząd Główny P. T. K. i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przewodniczącego Komisji powołuje Zarząd Główny P. T. K. na trzy lata po uprzednim uzyskaniu zgody Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej może w myśl postanowień § 55 statutu P. T. K. powoływać do życia na terenie poszczególnych Okręgów Szkolnych Sekcje Okręgowe Komisji, z których każda skupia opiekunów Kół Krajoznawczych z obszaru danego Okręgu Szkolnego, oraz na terenie większych miast — miejscowe koła opiekunów kół krajoznawczych młodzieży szkolnej.

Miejscowe koła opiekunów mogą powołać do życia międzyszkolne zrzeszenie kół krajoznawczych młodzieży, pracujących na terenie jednego miasta, oparte na zasadach samorządu. Praca zrzeszenia skupia się w świetlicy, pozostającej pod opieką miejscowego koła opiekunów.

W okręgu szkolnym, w którym powstała Sekcja Okręgowa Komisji, współpraca nad planem i programem działania Sekcji poświęcona będzie wizytatorowi, wyznaczonemu przez Kuratora.

Siedzibą Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej i redakcji „Orlego Lotu“ aż do odwołania jest Kraków (Oleandry 4. Miejski Dom Wycieczkowy). Przewodniczącym Komisji jest prof. Leopold Węgrzynowicz.

Mając na względzie wysokie wartości naukowe i wychowawcze ruchu krajoznawczego, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na konieczność intensywnego poparcia ze strony Dyrekcji i kierownictw szkół szkolnego ruchu krajoznawczego. Wycieczki krajoznawcze umożliwiają bowiem wybitnie nauczycielstwu obserwację młodzieży poza murami szkoły i dają dużo sposobności do oddziaływania wychowawczego, a młodzież uczą na konkretnych i realnych przykładach organizacji zespołowych przedsięwzięć. Wycieczki krajoznawcze pogłębiaja i uzupełniają w myśl obowiązujących programów wiedzę nabytą w szkole, zwłaszcza zaś wiadomości z geografii, przyrody i kultury polskiej, a zmuszając do pokonywania trudności, wzmac-

niają tężyznę fizyczną przez zaprawianie do dłuższych marszów i znoszenia niewygód. Na krajoznawcze wycieczki bliższe i dalsze oraz na obozy letnie powinny być szczególnie wyzyskiwane przez szkoły okresy wiosenny, letni i jesienny.

Dlatego planowa, na szereg lat z góry ustalona praca w tym kierunku powinna przyczynić się do rozbudzenia w młodym pokoleniu umiłowania wędrówek po kraju rodzinnym i do krzewienia tą drogą miłości ziemi ojczystej.

W pracy nad podniesieniem ruchu krajoznawczego wśród młodzieży dużą pomoc mogą mieć dyrekcje i kierownictwa szkół w należycie zorganizowanych szkolnych kołach krajoznawczych, których organem jest wydawany w Krakowie miesięcznik „Orli Lot“.

Na terenie Województwa Śląskiego zostanie w najbliższym czasie zorganizowana Sekcja Okręgowa Komisji Kół Krajoznawczych, zadaniem której będzie czuwanie nad sprawnością organizacyjną poszczególnych kół. O powołaniu do życia tej Sekcji Urząd Wojewódzki zawiadomi zarządy kół.

Wszystkie koła szkolne już istniejące i nowopowstałe winny przesłać listę członków wraz z nazwiskiem opiekuna do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydział Oświecenia Publicznego, z ramienia którego opiekunem kół jest p. Adam Ferens, wizytator szkół.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę dyrekcjom i kierownictwom szkół na potrzebę należytego uwzględnienia ruchu krajoznawczego w planach pracy na bieżący rok szkolny i lata następne z zastrzeżeniem, aby to nie wpłynęło ujemnie na realizację programu nauki.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego przypomina na koniec ponownie opiekunom szkolnych kół krajoznawczych obowiązek zgłoszenia swego akcesu do Komisji Kół Krajoznawczych młodzieży szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, celem rejestracji kół i współpracy.

Za Wojewodę:
(—) **Paweł Pszczółka,**
Wizytator Szkół.

Załącznik do okólnika Nr 4 Urz. Woj. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. Nr O. P. I-1/59/1 z 31. XII. 1937.

REGULAMIN KÓŁ KRAJOZNAWCZYCH MŁODZIEŻY.

1. **Nazwa:** Koło Krajoznawcze im. (np. St. Staszica) uczniów Gimnazjum (np. w Dziśnie).

2. **Celem** Koła jest wychowanie młodzieży na obywateli, znających swój kraj i jego potrzeby, przywiązanych do Państwa Polskiego i dbałych o jego wielkość i potęgę — a w szczególności:
a) budzenie zamiłowania do wędrówek po kraju i rozwijanie samodzielności w jego poznawaniu,
b) poznawanie warsztatów pracy ludzkiej, budzenie kultu pracy i ufności we własne siły,
c) poznawanie i ocenianie wartości, wnoszonych do życia zbiorowego przez poszczególne warstwy społeczne i grupy etniczne,
d) zapoznawanie się z przeszłością ziemi i kultury polskiej,
e) zbieranie materiałów krajoznawczych i współpraca z instytucjami naukowymi,
f) ochrona swojszczyzny, zabytków historycznych i przyrody,
g) budzenie inicjatywy myśli i działania w kierunku umocnienia wielkości i potęgi Państwa Polskiego,
h) nawiązywanie i utrzymywanie łączności z Polakami zagranicą,
i) szerzenie kultu wielkości zasłużonych Polaków,
j) propaganda najżywotniejszych interesów Państwa, jak obrona granic, dostęp do morza, rozwój lotnictwa itp.,
k) budzenie odpowiedzialności za dobro i potęgę Polski.

3. **Środki:** Koło dąży do urzeczywistnienia powyższych celów przez:
a) przygotowywanie i urządzanie wycieczek,
b) organizowanie kursów, obozów i zjazdów krajoznawczych,
c) przygotowywanie i urządzanie odczytów i pogadanek,
d) urządzanie wystaw i ogłaszanie konkursów,
e) tworzenie świetlic, bibliotek i zbiorów,
f) organizowanie schronisk wycieczkowych,
g) wydawanie czasopism i książek.

4. **Fundusze:** Fundusze Koła składają się:
a) ze składek członków,
b) z dobrowolnych datków,
c) z dochodów, uzyskanych z przedsiębiorstw.

5. **Członkowie:** Członkiem może być każdy uczeń, którego przyjmie Zarząd Koła, a Opiekun przyjęciu się nie sprzeciwi. Członkowie dzielą się na:
a) zwyczajnych,
b) czynnych,
c) przewodników.
Członkiem zwyczajnym jest uczeń, przyjęty przez Zarząd i opłacający wkładki miesięczne. Członkiem czynnym jest członek, biorący czynny udział w pracach Koła. Członkiem przewodnikiem pozostaje członek czynny, o ile złoży egzamin na przewodnika.

6. **Prawa członków:** Członkowie mają prawo:
a) brać udział we wszystkich zebraniach, posiedzeniach naukowych i wycieczkach,
b) korzystać z biblioteki i zbiorów Koła,
c) biernego i czynnego wyboru do Zarządu i Komisji rewizyjnej,
d) noszenia odznak i korzystania z zapomóg.

7. **Obowiązki członków:** Członkowie mają obowiązek:
a) opłacać wszystkie wkładki przez Walne Zgromadzenie uchwalone,
b) popierać wszelkimi siłami cele Koła,
c) zbierać materiały krajoznawcze (rysunki, fotografie, przedmioty muzealne, kartki widokowe, wycinki z gazet i t. p.),
d) opiekować się zabytkami historycznymi, zwyczajami ludowymi i twórczością ludową,
e) prenumerować i popierać miesięcznik „Orli Lot".

8. **Zarząd:** Zarząd składa się z przewodniczącego, skarbnika, sekretarza, bibliotekarza, ich zastępców i przewodniczących sekcyj, o ile one w łonie Koła się utworzą.

9. **Prawa Zarządu:** Zarząd ma prawo:
a) przyjmować nowych członków,
b) usuwać członków szkodliwych dla Koła lub niespełniających swych obowiązków członkowskich,
c) zwoływać Walne Zebranie Koła.

10. **Obowiązki Zarządu:** Zarząd ma obowiązek:
a) czuwać nad spełnianiem zadań Koła,
b) urządzać odczyty, zebrania naukowe, zbiory i wycieczki,
c) przysparzać nowych członków,
d) opłacać do kasy Komisji K. K. M. S. 10 proc. wkładek członków.

11. **Opieka:** Kołem opiekuje się jeden z profesorów, uczący w tym zakładzie, w którym uczniowie tworzą Koło. Opiekun Koła jest pośrednikiem między Kołem a władzami szkolnymi i Polskiem Tow. Krajozn., broni interesów Koła, urządza i zezwala na wycieczki, bada księgi Koła przy pomocy Komisji Rewizyjnej, składającej się z 3-ech członków, którą wybiera Walne Zgromadzenie Koła, rozstrzyga spory powstałe w Kole, przeprowadza egzaminy krajoznawcze na przewodników i mianuje członków czynnych i przewodników. Opiekunowie tworzą Komisję Kół Krajozn. Mł. Szk. Rady Głównej Pol. Tow. Krajozn.

12. **Organizacja pracy:** Praca Koła dzieli się na dwa działy:
a) ogólny, obejmujący ziemie całej Polski,
b) szczegółowy, obejmujący ściśle ograniczony teren.

W dziale ogólnym członkowie Koła zapoznają się zapomocą odczytów, atlasów z ziemiami Polski, szczególnie tych okolic, do których projektują wycieczki.

W dziale szczegółowym członkowie Koła starają się o jak najdokładniejsze poznanie pewnego przez siebie obranego „terenu krajozn."; zbierają szczegółowe materiały krajoznawcze, celem przygotowania się do badań naukowych.

13. **Teren krajoznawczy:** Terenem krajoznawczym Koła jest obszar (powiat, obwód), z którego uczniowie uczęszczają do danej szkoły (gim., sem.). Gdy w pewnym mieście jest więcej Kół, to obierają sobie albo wspólny teren pracy, albo dzielą go według okręgów lub tematów opracowywanych.

14. **Sekcje i zastępy:** Koło dzieli się na sekcje, z których każda zajmuje się innym przedmiotem badań i noszą nazwy: np. etnologiczna, faunistyczna, geologiczna, ochrony przyrody, fotograficzna, muzealna, wycieczkowa itp. Sekcje dzielą się na zastępy krajoznawcze, które w oznaczonym dniu rozchodzą się do różnych wsi i starają się zebrać materiał krajoznawczy.

15. **Organ Kół:** Organem Kół krajoznawczych jest miesięcznik „Orli Lot". Koła przysyłają swe prace i sprawozdania z wyników swych poszukiwań do Redakcji „Orlego Lotu", która je odpowiednio zużytkowuje.

16. **Rozwiązanie Koła:** W razie rozwiązania Koła majątek Koła przechodzi na własność Zakładu, przy którym Koło istniało, a Archiwum Koła do Archiwum Komisji.

7.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

OKÓLNIK nr 1

z dnia 11 stycznia 1938 r. Nr OP. I. 57/18

o obowiązku należenia do hufców szkolnych uczniów szkół licealnych.

Urząd Wojewódzki Śląski zawiadamia, że wszyscy uczniowie (nice) szkół licealnych (z wyjątkiem czasowo zwolnionych), podlegają obowiązkowi należenia do hufców szkolnych, zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10. IX. 1937 r. Nr II. W-8256/37 (Gaz. Urz. Woj. Śl. Dz. Adm. Szk. Nr 9 poz. 246).

Uczniowie zatem, którzy otrzymali świadectwo ukończenia szkoły starszych przysposobienia wojskowego, po ukończeniu przeszkolenia, unormowanego zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4. II. 1931 r. Nr. I. W. F. 637/31 Dziennik Urzędowy Wydziału Oświecenia Publicznego Nr 4, poz. 51, a obecnie na skutek reorganizacji szkolnictwa, bądź też powtarzania tej samej klasy, znaleźli się w kl. I. liceum, przechodzą normalną naukę przysposobienia wojskowego, w myśl obowiązujących programów i otrzymują na świadectwach szkolnych ocenę z tego przedmiotu.

Uczniowie ci mogą być wyzyskani, jeżeli się do tych funkcji nadają, jako pomocnicy instruktorów przysposobienia wojskowego.

Za Wojewodę:
(—) **Miłosz Sołtys**
p. o. Kierownika Oddziału
Wizytator Szkół.

8.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr OP. I. 50/5. Katowice, dnia 20 stycznia 1938.

Inspektoraty Szkolne, Komisje międzyszkolne, Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli oraz Kierownictwa szkół powszechn. i dokształcających zawodowych i wiejskich **w województwie śląskim**

Dyrekcja Śląskiego Konserwatorium Muzycznego **w Katowicach**

w sprawie zbiórki metali w szkołach.

W związku z uroczystościami szkolnymi w dniu Święta Niepodległości 11 listopada 1937 roku, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydz. Oświecenia Publicznego zwrócił się z apelem do wszystkich szkół na terenie województwa śląskiego (pismo nr O. P. I. 21/20 z dnia 5. XI. 1937) by w dniu tym zainicjowały zbiórkę metali, posiadających dużą wartość dla potrzeb związanych z obronnością Państwa.

Ponieważ akcja tego rodzaju może wydać dobre rezultaty tylko wtedy, gdy będzie należycie zorganizowana, przeto Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego poleca Kierownictwom szkół, by dołożyły wszelkich starań około należytego przeprowadzenia tej akcji, stosując się do następujących wytycznych:

1) Akcja zbiórkowa winna mieć charakter permanentny, to znaczy nie należy ograniczać się tylko do kilku uroczystych dni w roku, w których przypomina się młodzieży o zbiórce, lecz trzeba ją prowadzić stale.

2) Bardzo ważnym i pomocnym czynnikiem jest w tym wypadku należyta propaganda zbiórki oraz koordynacja wysiłków w tym zakresie. W tym celu Kierownictwo szkoły winno polecić jednemu z nauczycieli prowadzenie całej akcji zbiórkowej, jako stałemu referentowi zbiórki, odpowiedzialnemu za jej przebieg i wynik przed Kierownictwem szkoły.

3) Referat zbiórkowy winien pracować w ścisłym porozumieniu z opiekami klasowymi i wszystkimi komórkami samorządowymi młodzieży, jeśli takie w danej szkole istnieją.

4) Jest rzeczą bardzo wskazaną, by akcją tą zainteresować także organizacje rodzicielskie. W tym celu należałoby we wszystkich szkołach na zebraniach rodziców zaznajomić ich za pomocą odpowiedniego referatu z celem i znaczeniem zbiórki metali.

5) Celem rozwijania stałej propagandy zbiórkowej należałoby w każdej szkole umieścić w miejscu dla młodzieży widocznym tablicę, na której były by umieszczane komunikaty zbiórkowe, apele, co pewien okres zestawienia wyników zbiórki itd.

6) W zakresie techniki zbierania należy położyć szczególny nacisk na metale szlachetniejsze (miedź, ołów, mosiądz), nie wyłączając jednak także żelaza.

7) Zebrany materiał należy magazynować w wyznaczonej na ten cel ubikacji szkolnej, skąd zostanie on zabrany przez władze wojskowe w dniach poprzedzających najbliższe Święto Niepodległości. Forma przekazania zebranego materiału na miejsce przeznaczenia zostanie ustalona później.

8) W końcu Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podkreśla, że całej tej akcji należy nadać charakter bardzo poważny i włączyć ją w całokształt wychowania obywatelskiego młodzieży.

9) Sprawozdania z przeprowadzonej akcji zbiórkowej złożą Dyrekcje i Kierownictwa szkół drogą służbową Urzędowi Wojewódzkiemu do dnia 15 października 1938 r.

Inspektoraty Szkolne opracują na podstawie sprawozdań Kierownictw szkół odpowiednie zestawienie i przedłożą ją w tym samym terminie Urzędowi Wojewódzkiemu.

Za Wojewodę:
(—) **M. Zawidzki**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

9.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr OP. I. 1/3/4. Katowice, dnia 5 stycznia 1938 r.

Do

Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, szkół średnich zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli

w województwie śląskim

w sprawie adresowania pism.

Na podstawie polecenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23. XII. 1937r . Nr I AG. 8/37, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego za-

rządza, aby przy adresowaniu wszelkich pism urzędowych (tak czystopisów jak i kopii adresat był wymieniony w pierwszym przypadku — mianowniku). (Pan Xy....., Ministerstwo....., Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego itp., a nie jak dotychczas: Do Pana...., Do Ministerstwa, Do Urzędu Wojew. Śl., WydziałuOśw. Publ. itp.).

Za Wojewodę:
(—) **Mgr E. Noszczyński,**
Referendarz.

10.

Ministerstwo
Rolnictwa i Reform Rolnych.
Dyrekcja Nacz. Lasów Państw.

Znak: E. H. i-6164/65.
Warszawa, dnia 3 listopada 1937 r.

Sprzedaż drzewa na budowę publicznych szkół powszechnych.

Nawiązując do pisma tutejszego z dnia 22. VII. 37 r. E. H. i-6164/65/93, adresowanego do Dyrekcji L. P. w Łucku i przesłanego wszystkim pozostałym Dyrekcjom do wiadomości i stosowania — Dyrekcja Naczelna L. P. niniejszym powiadamia, iż wobec rozszerzenia interpretacji uchwały Komitetu Ekonomicznego z dnia 7. IV. 36 r. nie stawia sprzeciwu w sprawie dokonywania samorządom sprzedaży materiałów drzewnych na sporządzenie inwentarza szkolnego, tj. wewnętrznych urządzeń (ławki, szafy ,stoły, tablice itp.) po cenach i na warunkach zawartych w zarządzeniu Dyrekcji Naczelnej L. P. z dnia 30. IV. 36 r. zn. E. H. i-6164/65.

Szef Działu Użytkowania i Zbytu Drewna
(—) Podpis nieczytelny.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Nr II. P-11377/37. Warszawa, 16 grudnia 1937 r.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesyła do wiadomości odpis pisma Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych w sprawie sprzedaży drewna na sporządzenie inwentarza szkolnego, zaznaczając, że odpis zarządzenia Dyrekcji Naczelnej L. P. z dnia 30. IV. 1936 r. zn. E. H. i-6164/65 został rozesłany przy okólniku Nr 44 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 14 maja 1936 r. (II P-2511/36).

Dyrektor Departamentu.
(—) **Dr M. Pollak.**

Urząd Wojewódzki Śląski
WydziałOśw. Publ.

Nr. OP. I. 1/28/2. Katowice, dnia 3 stycznia 1938.

Powyższe pismo podaje Urząd Wojewódzki Śląski do wiadomości jako uzupełnienie zarządzenia z dnia 16 lipca 1937 r. Nr O. P. I. 1/28/3 (Gazeta Urzęd. Woj. Śl. Dz. Adm. Szkol. Nr 7 z 31 lipca 1937).

Za Wojewodę:
(—) **Paweł Pszczółka,**
Wizytator szkół.

11.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr OP. I-34-c/1. Katowice, dnia 17 stycznia 1938.

o radiofonizacji szkół powszechnych.

Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju (Warszawa I, ul. Moniuszki 2-a, m. 16) wszczął akcję, zmierzającą do zaopatrywania szkół powszechnych w aparaty radiowe przy pomocy dobrowolnych ofiar społecznych. W tym celu Komitet ogłosił odezwę do instytucyj i osób z prośbą o nabywanie aparatów radiowych dla szkół wybranych przez ofiarodawców w porozumieniu z Komitetem, lub też o deklarowanie odpowiedniej kwoty na Fundusz Radiofonizacji szkół przy Społecznym Komitecie Radiofonizacji Kraju (Konto Funduszu Radiofonizacji Szkół w PKO Nr 16.130) Specjalne ulgowe ceny odbiorników, uzyskane przez Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju, wynoszą za 3-lampowy odbiornik bateryjny wraz z lampami od zł 90,— do zł 125,—, w zależności od jakości wyposażenia odbiornika. Ceny tych samych odbiorników wraz akumulatorem i baterią anodową wynoszą zł 113,— do zł 173,— w zależności od pojemności akumulatora i rodzaju baterii anodowej. Na każdym ofiarowanym aparacie (w kwocie od zł 113,— do zł 173,—) umieszczona będzie tabliczka z nazwą instytucji, która odbiornik ofiarowała. Ponadto spis fundatorów odbiorników radiowych dla szkół ogłoszony zostanie przez Radio oraz umieszczony w wydawanej specjalnie „Złotej Księdze“ Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju.

W związku z powyższym Urząd Wojewódzki prosi Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje i Kierownictwa szkół o zawiadomienie gron nauczycielskich i sfer rodzicielskich o wspomnianej akcji i poparcia jej w granicach obowiązujących przepisów.

Za Wojewodę:
(—) **Miłosz Sołtys,**
p. o. Kierownika Oddziału,
Wizytator szkół.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego
Nr O. P. III. 133/23.

12.

Katowice, dnia 21 stycznia 1938 r.

KOMUNIKAT

o nadzorze pedagogicznym w szkołach województwa śląskiego i planach zajęć szkolnych instruktorów ministerialnych w roku szkolnym 1937/38.

I. SZKOLNICTWO POWSZECHNE.

A. Rejony wizytacyjne.

1) **Wizytator Paweł Pszczółka:**
Obwody szkolne: chorzowski, rybnicki, pszczyński.

2) **Wizytator Marian Iwanowski:**
Obwody szkolne: katowicki, tarnogórski, lubliniecki, bielski i cieszyński.

B. Rozdział dyżurów instruktorów ministerialnych:

Imię i nazwisko specjalność instruktora	**Dyżur** w Min. W. R. i O. P. Aleja Szucha 25 piętro II pokój 31	**Uczy**	**Będzie**	
			w dniach	w obwodzie szkol.
Stanisław Gabriel — rysunek i zajęcia praktyczne	w poniedziałki od godz. 14¼—15¼	w szkole ćwiczeń Państw. Pedagogium (ul. Kr. Przedmieście 36) w poniedziałki i wtorki godz. 11—12 (kl. VI)		
Inż. Anastazja Glińska — planowanie, zakładanie i utrzymywanie ogrodów szkolnych	w dniach 11. X., 25. X., 8. XI., 28. III., 11. IV. 13. IV., 21. IV., 9. V. 16. V., 30. V., 7. VI. 13. VI., 23. VI., oraz w czasie od 15. XI. do 15. III., w poniedziałki zawsze od godz. 12—14.	—	21—22/III 23—24/III. 25—26/III	Katowice Tarn.-Góry Pszczyna
Zofia Gąsiorowska — nauka o przyrodzie i organizacja pracy w ogrodach szkolnych	w poniedziałki od godz. 13—14.	w publicznej szkole powszechnej nr 36 (ul. Kazimierzowska 60) w poniedziałki i wtorki godz. 8—11 (kl. V i VI)		
Aleksander Litwin — nauczanie w klasach łączonych	11. X., 8. XI., 20. XII., 22. XII., 10. I., 14. II., 7. III., 11. IV., 12. IV., 23. IV., 2. V., 9. V., 16. V., 7. VI., 13. VI. zawsze od godz. 11—12.	—		
Władysława Martynowiczówna — historia	we wtorki od godz. 13—14.			
Tadeusz Mayzner — śpiew	w piątki od godz. 10—11.	w publicznej szkole powszechnej nr 164 (ul. Raszyńska 22-a) w piątki godz. 11—13, w soboty godz. 8—10 (kl. IV i VI).		

Imię i nazwisko specjalność instruktora	Dyżur w Min. W. R. i O. P. Aleja Szucha 25 piętro II pokój 31	Uczy	Będzie	
			w dniach	w obwodzie szkol.
Antoni Rusiecki — arytmetyka z geometrią	w poniedziałki od godz. 11—12.	w publ. szkole powsz. nr 33 (ul. Grottgera) w poniedziałki i wtorki godz. 9—11 (kl. V).		
Józefa Rytlowa — język polski	w poniedziałki od godz. 13—14.	w publ. szkole powsz. nr 171 (ul. Hoża 13) w poniedz. godz. 8—10, we wtorki godz. 8—11 (kl. V).		
Henryk Ryll — szkoły specjalne	w poniedziałki od godz. 11—12.	w publ. szkołach specjalnych dla głuchoniemych nr 156 (ul. Hipoteczna 5) w poniedziałki i soboty godz. 8—10 (kl. VIII).		

Dyżury są przeznaczone na udzielanie przez instruktorów zgłaszającym się do nich osobiście nauczycielom i kierownikom szkół rad i informacji w sprawach, związanych z odpowiednią dziedziną pracy szkolnej. Z pomocą i radami w tych granicach będą również przychodzić instruktorzy miniterialni zainteresowanym listownie w odpowiedzi na skierowane bezpośrednio do nich zapytania piśmienne.

Lekcje prowadzone przez instruktorów ministerialnych w publicznych szkołach powszechnych (szkołach wiczeń) w Warszawie mogą być odwiedzane w celach instrukcyjnych przez nauczycieli i kierowników szkół (pojedynczo lub grupami) — po uprzednim porozumieniu się z zainteresowanymi instruktorami.

Z pobytu instruktorów ministerialnych w terenie należy w pewnej części korzystać w planowej akcji kształcenia nauczycielstwa, zwłaszcza na konferencjach rejonowych, które są naturalnym terenem instruowania zbiorowego. Należy unikać organizowania zbyt częstych specjalnych konferencji z powodu przyjazdu instruktora, zwłaszcza takich, które powodują wydatki nauczycieli na pokrycie kosztów ich dojazdu na konferencje.

Udział nauczycieli i kierowników szkół w konferencjach z instruktorami jest oczywiście dobrowolny.

W sprawie korzystania z pomocy instruktorów ministerialnych powinni instruktorowie szkolni porozumiewać się listownie (przynajmniej na 3 tygodnie przed terminem przyjazdu) bezpośrednio z zainteresowanymi instruktorami, pamiętając przy projektowaniu szczegółowego programu pracy instruktorów w obwodzie o umożliwieniu im zebrania lokalnego materiału empirycznego ze szkół (warunki pracy nauczycielskiej, trudności organizacyjno-programowe i t. p.) i o pozostawienie im potrzebnego na to czasu. Z tego też powodu należy unikać przeciążenia pracy instruktorów wielką liczbą konferencji zbiorowych.

W programie pracy instruktora należy, o ile możności, uwzględnić w bieżącym roku szkolnym szkoły stopnia II o 3 nauczycielach i szkoły stopnia III o 5 nauczycielach.

II. SZKOLNICTWO ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE I ZAKŁADY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

A. Rejony wizytacyjne.

1. **Wizytator Miłosz Sołtys:**

Katowice:
a) Państwowe Gimnazjum Męskie,
b) Miejskie Gimnazjum Męskie Matem. Przyrodnicze,
c) Miejskie Gimnazjum Żeńskie,
d) Państwowe Pedagogium,
e) Prywatne Gimnazjum Katolickie im. św. Jacka.

2. **Wizytator Dr Władysław Dzięgiel:**

Bielsko:
a) Państwowe Gimnazjum Żeńskie z niemieckim językiem nauczania,
b) Prywatne Gimnazjum Żeńskie S. S. De Notre Dame,
c) Prywatne Seminarium Ochron. S. S. De Notre Dame.

Chorzów: a) Prywatne Gimnazjum z niemieckim językiem nauczania,
b) Miejskie Gimnazjum Żeńskie.

Cieszyn: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. A. Osuchowskiego,
b) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne Matem. Przyr.
c) Państwowe Liceum Pedagogiczne Koedukacyjne.

Lubliniec: a) Prywatny Zakład Naukowy Ks. Ks. Oblatów.

Mikołów: a) Prywatne Gimnazjum Ks. Ks. Salwatorianów.

Mysłowice: a) Państwowe Seminarium Ochroniarskie.

Pogrzebień: a) Prywatny Zakład Naukowy Ks. Ks. Salezjanów.

Pszczyna: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. Bolesława Chrobrego,
b) Państwowe Liceum Pedagogiczne Koedukacyjne,
c) Prywatne Gimnazjum z niemieckim językiem nauczania.

Rybnik: a) Państwowe Gimnazjum Męskie,
b) Prywatne Gimnazjum Żeńskie S. S. Urszulanek,
c) Prywatny Zakład Naukowy Ks. Ks. Misjonarzy Słowa Bożego,
d) Prywatny Zakład Naukowy Ks. Ks. Franciszkanów.

Tarnowskie Góry: a) Państwowe Gimnazjum Męskie im. Księcia Jana Opolskiego,
b) Państwowe Gimnazjum Żeńskie im. Króla Jana III Sobieskiego,
c) Państwowe Liceum Pedagogiczne Męskie,
d) Prywatne Gimnazjum z niemieckim językiem nauczania.

3. **Wizytator Adam Ferens:**

Bielsko: a) Państwowe Gimnazjum Męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego,

Chorzów: a) Państwowe Gimnazjum im. Odrowążów,
b) Państwowe Gimnazjum Męskie im. św. Stanisława Kostki.

Lubliniec: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. Adama Mickiewicza.

Mikołów: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne.

Mysłowice: a) Państwowe Gimnazjum Męskie im. Tadeusza Kościuszki,
b) Miejskie Gimnazjum Żeńskie.

Nowa Wieś Śl.: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne.

Piekary Śl.: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. Króla Jana III. Sobieskiego.

Ruda Śląska: a) Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne.

Siemianowice Śl.: a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. J. Śniadeckiego.

Żory a) Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne.

Prywatne kursy gimnazjalne dla dorosłych:

a) Bielsko — kierownik prof. Woźniczak Włodzimierz,
b) Chorzów — kierownik prof. Ludera Franciszek,
c) Katowice — kierownik prof. Kieresiński Zbigniew,
d) Ruda — kierownik dyrektor Moll Stanisław,
e) Tarn. Góry — kierownik prof. Piasecki Władysław,
f) Lubliniec — kierownik vacat (b. prof. Siemieński),
g) Rybnik — kierownik prof. Szymański Edward w zakresie 6 kl. gimn.

B. Rozdział dyżurów instruktorów ministerialnych.

Nazwisko i imię	Przedmiot	Dyżury	
		w Ministerstwie	w pracowni dydakt.
Bielecki Bronisław	matematyka	sobota 12. 30—13. 30	poniedziałek 18—19
Buczkowski Franciszek	zajęcia praktyczne i rysunki szk. męsk.	poniedz. 13—14	poniedziałek 18—19
Dańcewiczowa Jadwiga	język polski	wtorek 13—14	poniedziałek 18—19

Nazwisko i imię	Przedmiot	Dyżury	
		w Ministerstwie	w pracowni dydakt.
Dewitzowa Wanda	język niemiecki	wtorek 13—14	poniedziałek 18—19
Dr Gawecki Bolesław	fizyka i prop. fil.	poniedz. 13—14	sobota 14—15
Gemborek Edward	biologia	poniedz. 11—12	poniedziałek 18—19
Harabaszewski Jan	chemia	poniedz. 14—15	poniedziałek 18—19
Janiszewski Michał	geografia	piątek 13—14	poniedziałek 18—19
Mączak Antoni	biologia	wtorek 10—11	poniedziałek 18—19
Dr Mrozowska Halina	historia	wtorek 12—13	sobota 13—14
Nieniewska Halina	język francuski	wtorek 13—14	poniedziałek 18—19
Dr Szyszkowski Władysław	język polski	wtorek 13. 30—14. 30	poniedziałek 18—19
Vogelsang Maria	zajęcia praktyczne i rysunki szk. żeńsk.	poniedz. 14—15	poniedziałek 18—19

UWAGA: W sprawach realizowania programu audycji muzycznych należy się zwracać do Tadeusza Mayznera, ministerialnego instruktora śpiewu dla szkół powszechnych. Dyżur w Ministerstwie w piątek od 10—11, III piętro, pokój nr 46. Tel. 181.

C. Terminy przyjęć asystentów Centralnych Pracowni Dydaktycznych.

Pracownia	Poniedziałek	Środa	Piątek	Sobota
Języka polskiego	18—19	18—19	18—19	14—15
Języków nowożytnych	„	„	„	„
Filologii klasycznej	„	„	„	„
Historii	„	„	„	„
Wychowawcza	„	„	„	„
Geografii	„	„	„	„
Biologii	„	„	„	„
Chemii	„	„	„	„
Fizyki	„	„	„	„
Matematyki	„	„	„	„
Zajęć praktycznych — w szkołach męskich	„	„	„	„
— w szkołach żeńskich	„	„	„	nie czynna
Śpiewu i muzyki	„	„	„	„

Zadaniem instruktorów w b. r. szkolnym, podobnie jak w latach ubiegłych będzie współpraca i opieka nad ogniskami i grupami metodycznymi oraz w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim, Wydziałem Oświecenia Publicznego organizacja nowych ośrodków dokształcania nauczycieli. Podczas zwiedzania szkół instruktorzy zwracać będą przede wszystkim uwagę na warunki i sposób realizowania programu w liceach ogólnokształcących a w miarę potrzeby i możności również w liceach pedagogicznych.

Nadto instruktorzy p. p. dr Szyszkowski i Dańcewiczowa zbierać będą materiały z zakresu realizacji programu języka polskiego w szkołach mniejszościowych zwłaszcza z niepolskim językiem nauczania a p. Mączak obserwacje urządzeń oraz sposobów wykorzystania obecnie istniejących ogrodów szkolnych (biologicznych).

Równocześnie podaje się do wiadomości, że podobnie jak w latach ubiegłych w b. r. czynna będzie czytelnia czasopism i książek przy Centr. Pracowniach Dydaktycznych w poniedziałki, środy i piątki od godz. 18—20. Przy Centr. Pracowniach oprócz obecnie czynnej wystawy aparatury chemicznej dla liceów, która trwać będzie do dnia 6 listopada — zostanie zorganizowana wystawa, obrazująca wyniki korelacji zajęć praktycznych z fizyką oraz pokazy pomocy naukowych wykonanych przez uczniów.

O terminie otwarcia tej wystawy Urząd Wojewódzki zawiadomi Dyrekcje osobnym pismem.

III. SZKOLNICTWO ZAWODOWE.

Rejony wizytacyjne.

1. **Wizytator Inż. Czesław Knichowiecki,** p. o. Kierownika Oddziału.
   a) Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe w Katowicach,
   b) Państwowa Szkoła Przemysłowa w Bielsku,
   c) Szkoły i kursy kierowców samochodowych,
   d) Stacje badawcze w Katowicach i Bielsku,
   e) Poradnia psychotechniczna.

2. **Wizytator Mgr Edward Gruszka,** zast. Kierownika Oddziału.
   a) Szkoły dokształcające zawodowe: w Bielszowicach, Knurowie, Kochłowicach, Lublińcu, Pszowie, Radlinie, Radzionkowie, Rydułtowach, Skoczowie i Wiśle,
   b) Szkoły dokształcające wiejskie,
   c) Kursy dokształcające zawodowe ogólne,
   d) Szkoły muzyczne oraz Śląskie Konserwatorium Muzyczne.

3. **Wizytator Joanna Wanda Bałtutis.**
   a) Prywatne Seminarium Nauczycielek Gospodarstwa Domowego SS. Urszulanek w Rybniku,
   b) Pryw. Liceum Gospodarcze SS. Urszulanek w Rybniku,
   c) Pryw. Żeńskie Gimnazjum Krawieckie T-wa Polek w Katowicach,
   d) Szkoły zawodowe żeńskie,
   e) Szkoły i klasy dokształcające zawodowe żeńskie,
   f) Kursy zawodowe żeńskie dla pracownic rzemieślniczych,
   g) Kursy gospodarstwa domowego,
   i) Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich,
   k) Pryw. szkoła wychowania rodzinnego z j. wykł. niem. w Bielsku,
   l) Pryw. Szkoła Gospodarstwa Domowego Król. Huckiej Sp. Pieczy w Chorzowie,
   m) Szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym,

4. **Wizytator Dr Józef Lisak.**
   a) Państw. Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie,
   b) Miejskie Liceum Handlowe w Chorzowie,
   c) Szkoły i Gimnazja Kupieckie oraz Handlowe,
   d) Szkoły Przysposobienia Kupieckiego,
   e) Szkoły Dokształcające Kupieckie,
   f) Kursy działu handlowego,
   g) Szkoły rolnicze i ogrodnicze,
   h) Szkoła drogeryjna w Katowicach.

5. **Wizytator Inż. Michał Ornatkiewicz.**
   a) Szkoły rzemieślnicze męskie i niższe męskie szkoły zawodowe działu przemysłowego,
   b) Szkoły dokształcające zawodowe z wyjątkiem szkół wymienionych w pp. 2a, 3e i 4e.
   c) Szkoły dokształcające górnicze,
   d) Kursy zawodowe męskie dla pracowników przemysłu i rzemiosła.

IV. INSTRUKTORZY WYDZIAŁU OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

1) Stefan Kisieliński — instruktor wychowania fizycznego młodzieży męskiej wszelkich typów szkół w województwie śląskim,

2) Mgr Felicja Koperska — instruktor wychowania fizycznego młodzieży żeńskiej wszelkich typów szkół w województwie śląskim,

3) vacat — instruktor szkolnego harcerstwa męskiego,

4) Irena Kuśnierzewska — instruktor szkolnego harcerstwa żeńskiego.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

13.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr O.P. I. 40/41. Katowice, dnia 13 stycznia 1938 r.

KOMUNIKAT
o odczytach propagandowych L. M. K.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że Sekcja Wychowania Morskiego Młodzieży Zarządu Okręgu Śląskiego L. M. K. organizuje dla młodzieży szkolnej, w obecnym okresie, odczyty propagandowe w połączeniu z wyświetlaniem filmów dźwiękowych.

Z uwagi na doniosłość momentów wychowawczych akcja ta zasługuje na pełne poparcie.

Przygotowywane odczyty i seansy na terenie szkół, winny odpowiadać warunkom zarządzenia o imprezach, urządzanych w szkołach z dnia 10. X. 1935 r. nr O.P. I. 1/41/1. (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkoln. nr 11, poz. 166).

Za Wojewodę:
(—) **Miłosz Sołtys**
p. o. Kierownika Oddziału
Wizytator szkół.

14.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr OP. I 28/41. Katowice, dnia 3 stycznia 1938 r.

KOMUNIKAT
w sprawie zasiłków na ogniotrwałe krycie dachów publicznych szkół powszechnych.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych Biuro Prewencyjne w Warszawie, pismem z dnia 3 listopada 1937 r. Nr 53/4962 powiadomił Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ., że Zakład może udzielać gminom oraz wydziałom powiatowym długotrwałych pożyczek na ogniotrwałe krycie budynków publicznych szkół powszechnych w wypadkach, kiedy budynki te stanowią zaporę przeciwpożarową, tj. jeśli są otoczone budynkami, wzniesionymi z drzewa i pokrytymi słomą lub gontem.

Pożyczek tych udziela Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych samorządom na okres do lat 25 przy oprocentowaniu 3% w stosunku rocznym.

Za Wojewodę:
(—) **Paweł Pszczółka,**
Wizytator szkół.

15.

Wydział Oświecenia Publ.
Urząd Wojewódzki Śląski
Nr OP. I. 40/1. Katowice, dnia 12 stycznia 1938.

KOMUNIKAT
o filmie pt. „Niemy bohater".

Urząd Wojewódzki zawiadamia, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film pt. „Niemy bohater", jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

16.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O.P. I-40/4. Katowice, dnia 26 stycznia 1938 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Kościuszko pod Racławicami".

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę Dyrekcji i Kierowników szkół na film p. t. „Kościuszko pod Racławicami", jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

17.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O.P. I-40/5. Katowice, dnia 26 stycznia 1938 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Włóczęgi północy".

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę Dyrekcji i Kierownictw Szkół na film p. t. „Włóczęgi północy", jako zasługujący na obejrzenie przez dwa najstarsze roczniki młodzieży szkół powszechnych oraz młodzież szkół średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr Mieczysław Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

18.

SPROSTOWANIE.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że konkurs ogłoszony w Nr. 12 Gaz. Urz. Wojew. Śl.,

Dział Admin. Szkolnej z dnia 31 grudnia 1937 r. poz. 360 Nr. O. P. II-93-Z/4 na stanowisko kierownika publicznej szkoły powszechnej w Imielinie dotyczy Nr. 2 wspomnianej szkoły.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego.
Nr OP. II. 93 L/4. Katowice, dnia 4 stycznia 1938.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na stanowisko

kierownika publ. szkoły powszechnej nr 4 **w Lipinach Śl.,** w pow. świętochłowickim.

Za kierownictwo wymienionej szkoły przysługuje dodatek służb. jak za szkołę III stopnia.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Inspektoratu Szkolnego w Chorzowie w terminie 8 tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

19.

KOMUNIKAT

o wymaganiach przy egzaminie wstępnym na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie.

Dyrekcja Państwowego Instytutu Nauczycielskiego podaje następujące informacje dla osób, chcących przygotować się do egzaminu wstępnego na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim .

1) O przyjęcie do Instytutu w r. 1938 mogą ubiegać się kierownicy(czki) i nauczyciele(ki) publicznych szkół powszechnych lub szkół ćwiczeń, którzy:

a) najpóźniej przed 3-ma laty tj. w r. 1935 ukończyli względnie zdali egzamin z Wyższego Kursu Nauczycielskiego lub posiadają ukończone przed tym czasem inne analogiczne, uznane przez władze szkolne, studia;

b) mają dodatnią ocenę pracy zawodowej,

c) wykazują szczególne uzdolnienia i zamiłowania w dziedzinie zagadnień związanych z pracą szkolną.

Przeprowadzone w tym dziale badania i obserwacje dzieci, ujęte w przejrzyste, czytelnie napisane sprawozdanie względnie opracowanie, należy załączyć do podania o przyjęcie.

2) Zakres wymagań od kandydata do Instytutu obejmuje:

A) wiadomości, jakie powinien posiadać absolwent Wyższego Kursu Nauczycielskiego z psychologii, pedagogiki, higieny wraz z nauką o człowieku w oparciu o obowiązkową i dokładnie opanowaną lekture następujących dzieł:

1) Stefan Baley: Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka;

2) Jan Bogdanowicz: Zarys rozwoju fizycznego dziecka;

3) Zygmunt Mysłakowski: Pedagogika ogólna;

4) Bohdan Nawroczyński: Zasady nauczania;

5) Stanisław Kot: Zarys dziejów wychowania, jako funkcji społecznej;

6) Stanisław Łempicki: Polskie tradycje wychowawcze.

Poza wyżej podaną lekturą, która stanowi zasadnicze przygotowanie kandydata, obowiązuje przepracowanie jednego dzieła dodatkowego, dowolnie wybranego z podanych poniżej:

1) Dawid J. Wł.: Inteligencja, wola i zdolność do pracy;

2) Karpowicz St.: Wybór pism;

3) Dewey J.: Szkoła i społeczeństwo; Szkoła i dziecko;

4) Claparède Ed.: Wychowanie funkcjonalne;

5) Czerwiński St.: O nowy ideał wychowania;

6) Suchodolski B.: Kultura i osobowość;

7) Kerschensteiner G.: Pojęcie szkoły pracy;

8) Piaget J.: Mowa i myślenie u dziecka; Jak sobie dziecko świat przedstawia;

9) Szuman St., Skowron St.: Organizm a życie psychiczne; Hormony w psychofizycznym rozwoju człowieka;

10) Znaniecki H.: Socjologia Wychowania.

B) znajomość ustawy o ustroju szkolnictwa z r. 1932, statutu i programów szkoły powszechnej, oraz orientowanie się w dozwolonych dla szkół powszechnych podręcznikach i książkach do lektury dla uczniów szkoły powszechnej,

C) znajomość jednego z języków obcych (francuski, niemiecki, angielski), w stopniu umożliwiającym korzystanie z lektury naukowej w danym języku.

Metoda przygotowania się:

W przepracowaniu wymienionej lektury obowiązkowej i dodatkowego dzieła wybranego nie chodzi o pamięciowe opanowanie całości książki, lecz o syntetyczne ujęcie opracowanego przez autora tematu — — i umiejętność zreferowania tego tematu — względnie pewnych zagadnień w temacie rozwiniętych.

Z lektury obowiązkowej — otrzymuje się przy kolokwium omówienie którekolwiek z zagadnień opracowanych w jednej z wymienionych książek. — Książka wybrana przez kandydata może być przedmiotem dokładniejszej analizy w czasie kolokwium.

Zagadnienie rozwoju fizycznego dziecka ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju systemu nerwowego oraz higieny życia i pracy dziecka, jest zawsze przedmiotem egzaminu wstępnego.

W podaniu o dopuszczenie do egzaminu wstępnego, które składa się w marcu — na podstawie ogłoszonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego konkursu — należy zaznaczyć, że wymagania podane w tym komunikacie są kandydatowi znane i że zostały uwzględnione przy przygotowaniu się do egzaminu. (Nr m. dz. II P-2206/37).

20.

KOMUNIKAT

o kursie z zakresu higieny psychicznej.

Ministerstwo Opieki Społecznej organizuje 3-miesięczny kurs dla psychologów, pielęgniarek i wychowawców(czyń) w zakresie higieny psychicznej. Opłata za kurs wynosi 100,— złotych. Przy zapisie należy wnieść 25 zł. Zgłoszenia i opłaty przyjmuje Instytut Higieny Psychicznej (Warszawa, ulica Puławska 91). Program kursu obejmuje wykłady z ćwiczeniami oraz praktykę w Instytucie i w szkołach specjalnych. (Nr m. dz. II P-2207/37).

21.

KOMUNIKAT

o nauczycielskich kursach dokształcających w Państwowym Seminarium dla nauczycielek szkół rolniczych w Sokołówku.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że w Państwowym Seminarium dla nauczycielek szkół rolniczych w Sokołówku, w terminie od dnia 15 lutego do 14 czerwca 1938 r. organizuje się trzecią serię nauczycielskich kursów dokształcających z zakresu:

1. żywienia rodziny wiejskiej,

i 2. zaopatrywania rodziny wiejskiej w odzież.

W programie naukowym kursów przewiduje się następujące przedmioty:

I.	przedmioty pedagogiczne		84 godz.
	1. psychologia pedagogiczna	60 godz.	
	2. pedagogika		
	3. wychowanie fizyczne .	14 „	
II.	metodyka nauczania:		
	4. organizacja szkolnictwa .	10 „	
	A. grupa żywienia rodziny . . .		180 godz.
	B. grupa zaopatrywania rodziny w odzież		180 godz.
III.	organizacja i prowadzenie gospodarstwa rodzinnego		50 godz.
IV.	higiena		16 godz.
V.	metodyka pracy terenowej oświatowo-rolniczej		14 godz.
VI.	metodyka pracy świetlicowej . . .		20 godz.
		razem:	364 godz.

Na kursy mogą być przyjęte za zwrotem kosztów zastępstwa czynne nauczycielki przedmiotów nauczania z działu organizacji i prowadzenia gospodarstwa rodzinnego szkół przysposobienia gospodyń wiejskich, oraz wędrownych żeńskich kursów rolniczych. Ponadto mogą być przyjęte na koszt własny kandydatki na nauczycielki do szkół przysposobienia gospodyń wiejskich, posiadające przygotowanie naukowe z zakresu wymienionych specjalności, uzyskane w szkołach zawodowych, uznanych za równoważne ze szkołami zawodowymi stopnia licealnego.

Obok dopełnienia i przystosowania wiadomości zawodowych i pedagogicznych do wymagań, potrzeb i organizacji szkół przysposobienia gospodyń wiejskich i wędrownych żeńskich kursów z zakresu gospodarstwa wiejskiego, otrzymują uczestniczki kursów uprawnienia, wynikające z ukończenia kursów pedagogicznych, będących spełnieniem jednego z warunków potrzebnych do uzyskania kwalifikacji zawodowych nauczycielskich do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych, przewidzianych w art. 6 p. c. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21. X. 32 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 774).

Podania o przyjęcie na kursy należy przesyłać do Dyrekcji Państwowego Seminarium dla nauczycielek szkół rolniczych w Sokołówku, pocz. Ciechanów. Nauczycielki czynne w szkołach rolniczych przesyłają podania o przyjęcie przepisaną drogą służbową do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego w Warszawie, ul. Bagatela 12.

Do podania należy dołączyć: a) życiorys, b) odpisy świadectw odbytych studiów.

Termin wnoszenia podań upływa dnia 30. I. 38 r.

Uczestniczki kursów otrzymują pomieszczenie i pełne utrzymanie w internacie Seminarium za opłatą miesięczną 35 zł.

Taksa administracyjna za cały czas trwania kursu wynosi 20 zł.

Szczegółowych informacyj udziela Dyrekcja Seminarium w Sokołówku, poczta Ciechanów, stacja kolejowa Ciechanów, telefon Ciechanów 130. (Nr III RG-7428/37).

Podając powyższe do wiadomości Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zachęca nauczycielki czynne w szkołach rolniczych, a także pragnące w przyszłości w szkołach tych pracować do wzięcia udziału w Kursie. Kierownictwa szkół winny przedłożyć w tutejszym Urzędzie łącznie z podaniami kandydatek na kurs wnioski w sprawie zorganizowania odpowiednich zastępstw.

22.

KOMUNIKAT

o wydawnictwie pt.: „Takiej Polski chce Józef Piłsndski“.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dozwoliło do bibliotek uczniowskich dla gimnazjum i starszych klas szkół powszechnych wydawnictwo pt.: „Takiej Polski chce Józef Piłsudski“. Warszawa. 1937. — Z. H. P. Organizacja Harcerek. I — V tysiąc. Nakład Harcerskiej Szkoły Instruktorskiej na Buczu. Skład Główny: Warszawa, Łazienkowska 7.

Zamówienia w Głównej Kwaterze Harcerek w Warszawie. 1—1000 egz. w cenie 30 gr za egz., 1001—3000 egz. w cenie 20 gr za egz., 3000 egz. w cenie 15 gr za egz. (Nr II Pr-15898'37).

23.

KOMUNIKAT

o wydawnictwie pt.: „Kleiner J., Brückner S., Aleksandrowicz Z., Balicki J., Maykowski St. Literatnra Polska“

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia dyrektorów i nauczycieli liceów ogólnokształcących, iż za-

twierdziło wydawnictwo pt.: „Kleiner J., Brückner S., Aleksandrowicz Z., Balicki J., Maykowski St. — Literatura Polska". Tom I. Część pierwsza, druga i trzecia. Nakład Zakł. Narodowego im. Ossolińskich, Lwów jako książkę pomocniczą dla uczniów liceów ogólnokształcących do końca roku szkolnego 1937/38. (Nr II Pr-15802/37).

24.

KOMUNIKAT O WYDAWNICTWACH

A. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki i pomoce naukowe dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli:

I. Podręczniki szkolne:

Sinko T. Wypisy łacińskie. Dla I. klasy liceów humanistycznych i klasycznych. Zeszyt 1. Wybór z pism Cycerona. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. (Nr II Pr-15111/37).

Sinko T. Wypisy łacińskie. Dla I. klasy liceów humanistycznych i klasycznych. Zeszyt 2. Z listów Pliniusza Młodszego, pism prawników i autorów starochrześcijańskich. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów—Wasrzawa. 1937. (Nr II Pr-15111/37).

Sinko T. Wypisy łacińskie. Dla I. klasy liceów humanistycznych i klasycznych. Zeszyt 3. Wybór z utworów Wergiliusza. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. (Nr II Pr-15111'37).

Sinko T. Wypisy łacińskie. Dla I. klasy liceów humanistycznych i klasycznych. Zeszyt 4. Z elegii Owidiusza, Tibulla Propercjusza. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa 1937. (Nr II Pr-15111/37)

Sinko T. Wypisy łacinskie. Dla I. klasy liceów humanistycznych i klasycznych. Zeszyt 5. Najsławniejsi mówcy łacińsko-polscy. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. (Nr II Pr-15111/37).

II. Książki pomocnicze dla uczniów.

Acta Martyrum. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 44. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. hum. i klas. (Nr II Pr-15625/37).

A. Kempis Thomas. De Imitatione Christi. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 50. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-15624/37).

Augustinus A. Confessiones. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 45. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów lic. ogólnokształc. (Nr II Pr-14997/37).

Boechnius Anicius M. Sev. De Censolatione Philosophiae. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 48. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-15628'37).

Cicero M. Tullius. Rhetorica. De Oratore. Wydał R. Ganszyniec. Teskty Filomaty Nr 25a. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-15620/37).

Cicero M. Tullius. Pro Milone. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 17. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów kl. I lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-15000/37).

Cicero M. Tullius. Tusculanae Disputationes. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 21. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-15618/37).

Cicero M. Tullius. Laelius. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 20. Wydawnictwo Filomaty. Lwów 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-15617/37).

Cicero Tulius M. Listy. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 25. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów lic. ogóln. (Nr II Pr-14997/37).

Cicero M. T. Theologica. De natura deorum. De divinatione. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1935 — dla uczniów w lic. ogólnokszt. (Nr II Pr-14997'37).

Caesar C. I. De Bello Civili. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 12. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów lic. ogóln. (Nr II Pr-14997/37).

Dąmbska I. Zarys historii filozofii greckiej. Wydawn. Filomaty. Lwów. 1935 — dla uczniów w lic. ogóln. Nr II Pr-15242/37).

Horatius Flaccus Q. Satyry i listy. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 1. Wydawnictwo Filomaty. Lwów 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-14823/37).

Horatius Flaccus Q. Ody i epody. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 2. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-14824/37).

Horatius Flaccus Q. Listy literackie. Teksty Filomaty Nr 61. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-14822/37).

Hymny chrześcijańskie. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 47. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 dla uczniów w lic. ogólnokszt. (Nr II Pr-15227/37).

Karpowiczówna W. Paproć. Biblioteczka Przyrodnicza. Pod redakcją Z. Bohuszewiczówny. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa. 1935. dla uczniów gimn. ogóln. (Nr II Pr-14130/36).

Koniec religii starożytnej. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 44a. Wydawnictwo Filomaty. Lwów — dla uczniów I i II kl. lic. ogólnokszt. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-15627/37).

Lehr Spławiński T. Mały poradnik ortograficzny dla uczniów szkół powszechnych. Nakł. K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1937 — do użytku w szkołach jako książka pomocnicza. (Nr II Pr-15479/37).

Michałowski K. Delfy. Grecja i Rzym. Z cyklu pod redakcją K. Dąbrowskiego. Tom 1. Nakładem Państw. Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — dla uczniów w liceach ogóln. (Nr II Pr-15192/37).

Plinius Secundus C. Epistulae. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 38. Wydawnictwo Filomaty.

Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-14997/37).

Sinko T. Język łaciński. Pogadanki gramatyczne. Dla I i II klasy liceów klasycznych i humanistycznych. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów — Warszawa. (Nr II Pr-15128/37).

Suetonius. Divus Augustus. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 39. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-14997/37).

Tacitus P. C. Agricola. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 30 a. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937. (Nr II Pr-14997'37).

Tacitus P. C. Dialogus De Oratoribus. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 30 b. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-14997/37).

Tacitus P. C. Germania. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 30. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1937 — dla uczniów II kl. w lic. ogólnokszt. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-14830/37).

Tibullus — Propertius. Elegie. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 35. Wydawn. Filomaty. Lwów — dla uczniów w lic. ogóln. (Nr II Pr-15226/37).

Tullius Cicero M. Cato Maior. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 20 b. Wydawnictwo Filomaty. Lwów 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. hum. i klas. (Nr II Pr-15621/37).

P. Vergilius Maro. Aeneis ks. I. i II. Wydał R. Ganszyniec. Teksty Filomaty Nr 4. Wydawnictwo Filomaty. Lwów 1937 — dla uczniów w lic. ogóln. wydz. human. i klas. (Nr II Pr-14993/37).

Wit M. Mistrzostwo natury. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Warszawa. 1936 — dla uczniów gimn. i lic. ogóln. (Nr II Pr-15212/37).

III. Książki do bibliotek uczniowskich.

Andersen H. Wybór baśni. Dla szkół powszechnych. Wyd. IV. Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych. 249. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa — dla młodzieży od lat 9 do 15. (Nr II Pr-15470'37).

Andrade A. N. Maszyny. Przełożył M. Kozłowski. Narzędzia Ludzkiej Potęgi. Tom 1. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Warszawa 1936 — dla gimn. ogóln. (Nr II Pr-15219/37).

Bragg W. Świat dźwięków. Przełożył i uzupełnił J. Roliński. Z dziedziny nauki i techniki. Biblioteczka Popularno-Naukowa. Tom IX. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Warszawa. 1935 — dla gimn. i lic. ogólnokształcących. (Nr II Pr-15206/37).

Burdecki F. Opanowanie materii czyli książka o zdobyczach polskiej nauki w dziedzinie chemii i fizyki, astronomii i geofizyki, o polskich wynalazcach i inżynierach oraz o polskich pionierach lotnictwa. Polska w Pracy. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — do bibliotek uczn. w gimn. ogóln. (Nr II Pr-15719/37).

Chmara J. 10 Lubelskich pieśni ludowych na chór trzygłosowy równy — dla gimn. i lic. (Nr II Pr-15312/37).

Conrad J. Zwierciadło morza. Nakład Domu Książki Polskiej. Warszawa 1935—dla lic. (Nr II Pr-14694/37)

Dane A. Łatwa ekonomika. Przełożył oraz do stosunków gospodarczych polskich przystosował W. Skrzywan. Nakład Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 14 (Nr II Pr-15119/37).

Dembowski J. W poszukiwaniu istoty życia. Historia naturalna jednego pierwotnika. Z dziedziny nauki i techniki. T. 6. Biblioteka Popularno-Naukowa. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Warszawa, 1934 — dla uczniów lic. ogólnokszt. (Nr II-Pr-15208/37).

Działalność ks. Józefa w czasach Księstwa Warszawskiego. Wybrane ustępy z dzieła Szymona Askenazego „Książę Józef Poniatowski", do druku przygotował i objaśnieniami zaopatrzył Dr M. Tyrowicz. Biblioteczka Historyczna dla młodzieży Nr 2. Nakł. Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego P. T. H. Lwów. 1937 — do bibl. uczniowskich dla gimn. i lic. ogólnokształcącego. (Nr II Pr-15071/37).

Fabre J. H. Z życia owadów. Tłumaczyły z francuskiego Z. Bohuszewiczówna i M. Górska. Wydanie drugie. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów — Warszawa. 1925 — dla gimn. ogóln. (Nr II Pr-15145/37).

Grotowski M. Newton. Cz. I, II i III. Biblioteczka Przyrodnicza. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa. 1932 — dla lic. ogólnokształcącego. (Nr II Pr-15049/37).

Hedemann O. Szkoły Walerianowskie X. X. Pijarów Łużeckich. Nakład Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Głębokiem. Wilno 1937 — dla lic. Nr II Pr-15200/37).

Hill A. V. Żywe maszynerie. Przełożył i przedmową zaopatrzył J. Dembowski. Z dziedziny nauki i techniki. Biblioteka Popularno - Naukowa. Tom V. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Warszawa, 1934 — dla lic. ogólnokształc. (Nr II Pr-15210/37).

Homolacs K. Wigilia Wojtusia. Bajka. Wydawnictwo „Naszej Księgarni". Warszawa. 1935 — dla dzieci lat 5 do 10. (Nr II Pr-15949/37).

Iłłakowiczówna K. Ballady bohaterskie. Nakład Zakł. Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1934 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-14700/37).

Infeld L. Nowe drogi nauki. Z dziedziny nauki i techniki. Biblioteka Popularno - Naukowa. Tom II. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej". Wasrzawa, 1933 — dla lic. ogólnokształc. (Nr II Pr-15220/37).

Junosza-Dąbrowski W. Rekordy woli — z przedmową gen. bryg. J. Olszyny-Wilczyńskiego. Nakład Głównej Księgarni Wojskowej. Warszawa, 1937 — dla **młodzieży od lat 14. Nr II Pr-15185/37).**

Kaczkowski S. Na nutę Horacego. Przekład ód i epodów dokonany w formie sonetów. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1936 — do bibliotek uczniowskich w liceach ogónlokształcących. (Nr II. Pr-15249/37).

Kossak Z. Puszkarz Orbano. Powieść historyczna. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — dla młodzieży lat 14—16. (Nr II Pr-15894/37).

Kossak Z. Wielcy i mali. Wydanie drugie. Nakładem Towarzystwa Wydawniczego „Rój". Warszawa. 1937 — dla młodzieży powyżej lat 16. (Nr II Pr-15736/37'.

Kozłowska A. Szata roślinna Województwa Śląskiego. Wydawnictwo Instytutu Śląskiego Katowice, 1936 — dla lic. ogóln. (Nr II Pr-14426/36).

Kreczmar M. Z życia wielkiego Olimpijczyka. Nakład Naszej Księgarni. Warszawa. 1936 — dla gimnazjum (Nr II Pr-15637/37).

Krzemieniecka L. O Helence co na tarki poszła. Ilustrował K. Sopoćko. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 10. (Nr II Pr-15637/37).

Krzemieniecka L. Tajemnicze odwiedziny. Ilustrował K. Sopoćko. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa — dla dzieci od lat 8 do 10. (Nr II Pr-15639/37).

Krzemieniecka L. Był sobie jeden dom... Rysował K. M. Sopoćko. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 10. (Nr II Pr-15638/37).

Lenkowski S. Z życia i kultury antyka. Biblioteka Filomaty 16. Wydawnictwo Filomaty. Lwów 1936 — w lic. ogóln. wydz. hum. i klas. (Nr II Pr-15250/37).

Lewicki T. M. O widowiskach rzymskich. Wydawnictwo Filomaty. Lwów. 1934 — w gimn. ogóln. (Nr II Pr-13246/36).

London J. Biały Kieł. Powieść. Przekład autoryzowany St. Kuszelewskiej. Nakład Towarzystwa Wydawniczego „Rój". Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 14. (Nr II Pr-15338/37).

Lubilnerówna K. Mchy i porosty. Kluczyki i opisy porostów oprac. J. Tyszkiewiczowa. Ze świata Przyrody Nr 6. Wydawnictwo „Naszej Księgarni". Warszawa. 1937 — dla gimn. ogóln. (Nr II Pr-15604/37).

Łukasiewicz J. O nauce. Biblioteczka Filozoficzna. Skład Główny w Księgarniach S. A. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934 — dla uczniów lic. ogólnokształcących do bibliotek uczniowskich. (Nr II Pr-45/35).

Munthe A. Księga o ludziach i zwierzętach. Autoryzowany przekład z angielskiego S. Kuszelewskiej. Nakład J. Przeworskiego. Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-15271/37).

Na dworze Zygmunta Starego — obrazy z życia i kultury odrodzenia. Wybrane ustępy z dzieła K. Chłędowskiego „Królowa Bona", do druku przygotował i objaśnieniami zaopatrzył T. Urbański. Biblioteka historyczna dla młodzieży Nr 1. Nakład Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego P. T. H. Lwów. 1937 — dla gimnazjum. (Nr II Pr-15072/37).

Nikodymowa St. i Nikodem O. Wstęp do rachunku różniczkowego. Wydawnictwo „Naszej Księgarni". Warszawa 1936 — do lic. ogólnokształc. (Nr II Pr-15182/37).

Nowakowski Z. Wymarsz. Nakł. Towarzystwa Szkoły Ludowej. Lwów, 1937 — dla młodzieży od lat 14—16. (Nr II Pr-15600/37).

Porazińska J. Legendy. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — dla dzieci od lat 11 do 13. (Nr II Pr-15636/37).

Porazińska J. Maciuś Skowronek. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — dla dzieci od lat 7 do 9. (Nr II Pr-15361/37).

Przybylski S. Goniec Królewski. Powieść historyczna. Nakład Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa, 1931 — dla młodzieży od lat 11—13. (Nr II Pr-9547/31).

Rączka St. I. Śpiewanki szkolne cz. II, op. 16. Nakł. Księgarni Katolickiej, Katowice. 1937. (Nr II Pr-13898/34.

Schenkelbach H. Agrippina. Nakład Filomaty. Lwów. 1935 — dla liceum. (Nr II Pr-13554/35).

O WYDAWNICTWACH.

Przyroda i Technika, czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych pod redakcją Dr Anny d'Abancourt-Koczwarowej. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa. Pren. roczna zł 10,—.

Nr 9 — z listopada 1937 r. zawiera następujące artykuły: Czy Polska będzie samowystarczalna pod względem wyżywienia na wypadek wojny omawia rtm. S. Stablewski. O chorobach grożących człowiekowi przy zetknięciu się ze zwierzętami lub produktami zwierzęcymi jak skóry, futra, nabiał, mięso opowiada prof. Szymanowski w art. pt. „Choroby wspólne człowiekowi i zwierzętom." Bardzo też interesujące są tam wywody prof. Szymanowskiego na temat odmian zarazka gruźlicy ludzkiej i zwierząt oraz przenoszenia ich z jednych na drugich ze specjalnym uwzględnieniem domowych zwierząt, jak papugi, psy, bydło rogate itd. O roli korka i mas korkowych nowoczesnej technice, izolacji cieplnej i dźwiękowej może się czytelnik dowiedzieć z artykułu inż. J. Wojciechowskiej. O ceramice, wyrobów ogniotrwałych pisze p. Zimmermann. Obszerny dział notatek naukowych przynosi bogaty materiał najnowszych zdobyczy we wszystkich głównych dziedzinach wiedzy.

Metodyka Biologii, dodatek do czasopisma „Przyroda i Technika", poświęcony nauczaniu Botaniki i Zoologii.

Zeszyt 9 Metodyki biologii poświęcony jest zagadnieniu, jak zrealizować w nauczaniu gimnazjalnym postulat programu, odnoszący się do zaznajomienia ucznia ze sadownictwem. W 5-ciu lekcjach inż. Gaw-

rońska-Podgórska ujęła całokształt pracy w sadzie, a więc szczepienie i sadzenie drzewek, ochrona przed szkodnikami, rola sadownictwa i produkcji owoców w gospodarce państwowej i szereg innych naczelnych spraw, tyczących tego ważnego a tak trudnego w realizacji działu programu.

Szereg doświadczeń i ćwiczeń na temat gleby omawia prof. Dziurzyński z Krakowa. Jak zorganizować wycieczkę w zimie celem rozpoznania śladów zwierząt pisze prof. Opałka. Na zakończenie poradnik bibliograficzny pióra prof. C. W. Nowickiego.

Przyroda i Technika. Nr 10 z grudnia 1937 zawiera następujące artykuły: prof. Dr K. Wodzicki: Dalsze doświadczenia nad zdolnością do orientacji u ptaków. St. Żejmo - Żejmis: Problem Lapończyków północnoeuropejskich. Dr Jan Walas: Wpływ szronu i szadzi na roślinność. L. Zajdler: „Objaw“ Reinmutha. Inż. J. Rosenblatt: Współczesne znaczenie gazów ziemnych dla przemysłu gumowego. H. T. Halicki: Elektryfikacja warszawskiego węzła kolejowego. Notatki naukowe.

B. Suchodolski: Liceum ogólnokształcące. (Współpraca Domu i Szkoły w Dziale Wych. Młodz. Z. 17). Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 56. Zł 1,20. Książka poświęcona jest aktualnemu dziś zagadnieniu liceum ogólnokształcącego. Zadanie, które sobie autor postawił, polega na zanalizowaniu programów licealnych, scharakteryzowaniu ich podstaw naukowych i ideowych, uzasadnieniu powziętych przez Ministerstwo W. R. i O. P. decyzji i ukazaniu odsłaniających się dalszych horyzontów realizacji ostatniego szczebla szkoły średniej.

Z. Nałkowska: Charaktery. Wydanie drugie. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Stron 82. Zł 4,—. „Charaktery“ Nałkowskiej zawierają galerię postaci żywych i niesłychanie plastycznych. Wydanie nowe bibliofilskie.

M. Lulofs: Guma... Guma... Powieść z Sumatry. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 438. Zł 11,50. Autorka odsłania w powieści tej wszystkie blaski i cienie życia kolonialnego w tropikalnym klimacie Sumatry.

L. Rydel: Betlejem Polskie. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. 94. Zł 1,80. Nowe wydanie jasełek Lucjana Rydla „Betlejem Polskie“, jednego z najpopularniejszych widowisk polskich. Wydanie to dokonane z inicjatywy „Teatru Polski żywej“, nakładem S. A. „Książnica-Atlas“, umożliwi teatrom, szczególnie scenom ludowym, wznawianie tego utworu, stanowiącego cenną i trwałą pozycję w dziedzinie popularnych widowisk patriotycznych.

Dr F. Czekowski: Zarys ogólnej rachunkowości państwowej. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. Str. 223. Zł. 5,60.

Zasady rachunkowe, określające formalny porządek prowadzenia gospodarki rządowej, stanowią treść podręcznika dra Czekowskiego. Treść ta w skróceniu przedstawia się następująco:

Część I. Rzut oka na rozwój polskiej rachunkowości państwowej (szkic historyczny). Część ta dzieli się na trzy działy: 1) rachunkowość państwowa przed rozbiorami, 2) — po rozbiorach, 3) — po wskrzeszeniu państwa polskiego.

Część II. Rachunkowość państwowa (zasady ogólne). Część ta dzieli się na siedem działów: 1) gospodarka budżetowa, 2) gospodarka nie budżetowa, 3) organa prowadzące gospodarkę państwową, 4) kasowość, 5) rachunkowość w znaczeniu ściślejszym, 6) sprawozdawczość, wreszcie 7) kontrola.

W przedmowie autor przeznacza swoją pracę dla młodzieży. Odda ona usługę również funkcjonariuszom państwowym. Krótka bowiem charakterystyka różnych systemów rachunkowych, jasne określenie ogólnych zasad, podanie wzorów ksiąg, zapisków i niektórych dokumentów może być drogowskazem wśród zawiłych i często zmienianych przepisów rachunkowo-kasowych.

Dr K. Petyniak-Sanecki i Dr F. Tomanek: Zasady ekonomii społecznej. Współczesne zagadnienia gospodarcze. Wydanie III. Str. 299. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Zł 4,90.

Książka dzieli się na 7 rozdziałów a mianowicie: 1) Wiadomości wstępne, 2) Zarys rozwoju gospodarstwa społecznego, 3) Warunki naturalne i społeczno-polityczne rozwoju gospodarstwa społecznego, 4) Produkcja rolna, górnicza, przemysłowa, (przemysł fabryczny, rzemiosło, chałupnictwo, kwestia robotnicza), 5) Wymiana i obieg (cena, kartele, trusty, bilans handlowy, bilans płatniczy, komunikacja, pieniądz, kredyt, banki), 6) Dochód społeczny (konsumcja, oszczędność) i 7) Niezależność gospodarcza kraju a jego niezależność polityczna. Wszystkie te zagadnienia zostały omówione do ostatnich czasów, niemal do ostatnich dni; preliminarz budżetowy np. omówiono już na rok 1938/9. Niema zagadnienia w życiu gospodarczym, które by nie znalazło w książce omówienia. Bezrobocie, emigracja, samowystarczalność (autarkia), etatyzm, interwencjonizm, kwestia walutowa i pieniężna, kapitał, kapitalizm, reforma rolna, inflacja, deflacja, dewaluacja, waluta manipulowana, reglamentacja, kontyngenty, obrót wyrównawczy, spółdzielczość, wszystko to znalazło odpowiednie wyjaśnienie i zanalizowanie. Nie-

które zagadnienia, na pozór bardzo trudne, jak np. deflacja, kwestia cen i jej wahania, nożyce cen, wpływ kosztów transportu na cenę, kompenzaty, clearing itd. są przedstawione jasno i przystępnie. Autor stoi na stanowisku, że przyszłość gospodarcza należy raczej do średnich i małych gospodarstw, niż do wielkich, które w ciągu XIX w. dążyły do koncentracji przedsiębiorstw, a więc nie przewiduje niebezpieczeństwa koncentracji kapitałów.

Z. Nałkowska: Choucas. Powieść internacjonalna. Wydanie drugie. Książnica - Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 211. Zł 4,50.

„Choucas" Nałkowskiej daje na tle małego sanatorium górskiego w Szwajcarii całą galerię ludzi z różnych krajów. Każda z tych postaci zarysowana jest śmiało, wyraźnie, plastycznie.

Wł. Semkowicz i Cz. Nanke: Szkolny atlas historyczny. Dzieje średniowieczne i nowożytne. Nowe wydanie (B). Książnica-Atlas. Lwów— Warszawa. Zł 5,70. Znany już od kilku lat w szkole polskiej atlas historyczny Semkowicza i Nankego ukazał się ostatnio w tanim, na obu stronach papieru drukowanym wydaniu. Zawiera on na 19 tablicach 80 wielobarwnych map i mapek. Przeszło połowa tychże poświęcona jest historii Polski, a opracował ją prof. Wł. Semkowicz, reszta natomiast w opracowaniu prof. Cz. Nankego daje szereg przekrojów dziejów powszechnych. Mapy Polski opracowane są w podziałce 1:6,000.000, a dla przedstawienia rozwoju terytorialnego użyto metody progresywnej. Na mapach dziejów powszechnych przedstawiono oczywiście zjawiska terytorialne ogólno-europejskiego znaczenia, pozwalające jednak na odtworzenie zmian obszarów najważniejszych państw europejskich. Cieniowany rysunek terenu pozwala wreszcie śledzić związki między tworami politycznymi a podłożem.

Z. Nałkowska: Dom kobiet — sztuka w 3 aktach. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 142. Zł 6,—. Obok zajmującego wątku akcji — którą śledzi się od początku do końca z zainteresowaniem, porusza Nałkowska wielkie zagadnienia ogólnoludzkie.

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K .O. Nr. 304.121.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach.